

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼Đ¼

Sayı : E-56020453-610-1476-5419/7444
Konu : Yazılı soru önergesi

14 / 01 / 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/32820
6K11

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 29/08/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1689506 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/32820 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.



Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)



T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-1476-5418/7443
Konu : Yazılı soru önergesi

14/01/2025

Sayın Ömer Faruk GERGERLİOĞLU
Kocaeli Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/32820 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri; idari denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri; sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları; idari özerkliğe sahip kurumların denetimi kapsamında 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu; parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri; uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT), 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından düzenli aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleriyle ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular veya sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine tevessül edilmektedir.

II- Arama, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "Arama" kenar başlıklı 36. ve 28/3/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin, "Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım" kenar başlıklı 34.



T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

maddesinde düzenlenmiştir.

Arama hükümlerini düzenleyen ceza infaz mevzuatımız, Ülkemizin taraf olduğu sözleşmeler ve uluslararası düzenlemeler dikkate alınmak suretiyle hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında REC (2006) 2 sayılı Tavsiye Kararının "Arama ve Kontroller" başlığını taşıyan 54. maddesinde, görevlilerin arama yaparken uyacakları detaylı prosedürlerin olması, arama yapılacak hallerin ve arama şekillerinin ulusal mevzuatta düzenlenmesi, aranan kişilerin küçük düşürülmemesi, aramanın hemcins olan görevliler tarafından yapılması gibi hususlara yer verilmiştir. Yönetmeliğin 34. maddesinde yer alan düzenleme de söz konusu Tavsiye Kararındaki hükümler ile paralellik arz etmektedir.

Aramanın amacı, kurumda bulundurulması yasak olan eşya ve kanunla yasaklanan uyuşturucu maddelerin yanı sıra telefon ve sim kartı gibi haberleşme araçları ile bıçak ve jilet gibi kesici ve bereleyici aletlerin kuruma girişinin önüne geçmektir. Ayrıca, terör örgütlerinin ceza infaz kurumundaki hükümlü ve tutuklularla bağlantılarını kesmek için örgütsel iletişim niteliğinde değerlendirilebilecek haberleşme evrak ve belgelerinin kuruma girişinin engellenmesi hedeflenmektedir.

Bu çerçevede insan onuru ve haysiyetine saygı ile utanma duygusunun ihlal edilmemesi esasları doğrultusunda yapılan aramalar, kurumların güvenliğinin sağlanabilmesi için tedbir amaçlı gerçekleştirilmekte olup, herhangi bir keyfî uygulama söz konusu değildir.

III- 5275 sayılı Kanunun, "Öğretimden yararlanma" kenar başlıklı 76. maddesinin birinci fıkrasında, açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin tüm öğretim türlerinden, diğer ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin ise kurum içinde verilebilen yaygın, dışarıdan ve açık öğretim programlarından yararlanmalarının sağlanacağı; ikinci fıkrasında, kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin, kurum içinde açılan örgün öğretim programlarına kurum disiplin, düzen ve güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek şekilde, kurumsal kapasite ve imkânların uygunluğu ölçüsünde devam edebileceği ve yaş, eğitim düzeyi, engellilik durumu, sosyal ve ekonomik durum ile benzeri ölçütlere göre ihtiyacı olan hükümlülere öncelik verileceği; üçüncü fıkrasında, kayıtlı olduğu eğitim kurumlarının ilgili mevzuatına göre gerekli şartları taşıyan ve kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin sınavlarının, kişi ve kurum güvenliği ile kurum disiplin ve düzeninin bozulmasını önleyici tedbirler alınarak aşağıda belirtilen usule göre ceza infaz kurumu içinde yapılacağı, buna göre hükümlülerin kayıtlı oldukları ortaöğretim, ön lisans, lisans ve benzeri öğretim programları kapsamındaki sınavlar ile mesleki yeterlilik gibi yazılı veya sözlü sınavlarının, ilgili kurum ile koordinasyon sağlanarak öncelikle çevrim içi, bunun mümkün olmaması halinde ise ilgili eğitim kurumu görevlisinin gözetiminde yüz yüze yapılacağı ve hükümlülerin merkezi sınavlar ile açık öğretim kurumları sınavlarına, sınav merkezi olarak belirlenen ceza infaz kurumlarında katılacağı; dördüncü fıkrasında, kurum ve kuruluşlar ile üniversitelerin, sınavlara ilişkin olarak üçüncü fıkrada belirtilen konularda gerekli düzenlemeleri yapmak ve tedbirleri almakla yükümlü oldukları; beşinci fıkrasında, açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin öğretimden yararlanması veya sınavlara katılmasının, hükümlünün; başarısız olması, devamsızlık göstermesi, eğitim ve sınav alanlarında bu Kanunda yazılı disiplin cezasını gerektiren eylemlerden birini gerçekleştirmesi veya öğretim programının ceza infaz kurumunun işleyişine yer ve zaman itibarıyla uygun olmaması halleri dışında engellenemeyeceği hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

IV- Uluslararası mevzuat ve standartlar dikkate alınarak 2005 yılında Sağlık Bakanlığı tarafından çıkarılan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmeliğin "İzleme,



T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Dezenfeksiyon ve Analiz Özellikleri" kenar başlıklı 10. maddesinde, Yönetmeliğe ek Tablo B1'e atıf yapıldığı, buna göre bir kişinin insani amaçlı tüketeceği su miktarının 200 litre/gün olarak varsayıldığı, Ülkemiz ceza infaz kurumlarında kullanıma sunulan su miktarının bu standardın üzerinde olduğu ve suyun belirli bir miktarının (yaklaşık üçte biri) sıcak su olarak verildiği anlaşılmıştır.

Öte yandan, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında REC (2006) 2 sayılı Tavsiye Kararına ek olarak yayınladığı kararın "Hijyen" başlığı altındaki 19. maddesinde belirtilen "Genel hijyenin sağlanması için her mahpusun, iklime uygun sıcaklıkta ve mümkünse her gün, değilse haftada en az 2 kez (veya gerekiyorsa daha sık olarak) banyo veya duş yapabilmesi için uygun tesisler sağlanmalıdır." hükmü gereğince, bu imkân ceza infaz kurumlarındaki hükümlü ve tutuklulara sağlanmaktadır.

V- Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen cevapta;

A) Gaziantep L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırılan hükümlü ve tutukluların su ihtiyacının şebeke suyundan karşılandığı, haftanın belirli gün ve saatlerinde sıcak su verildiği, suların sık sık kesildiği ve sıcak su verilmediği iddialarının gerçeği yansıtmadığı,

B) Kurumda kantin için satın alınan ürün ve malzemelerin, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre şeffaf ve rekabetçi koşullarda temin edilerek Muayene Kabul Komisyonu tarafından tek tek incelendiği, hükümlü ve tutukluların belirlenen kantin günlerinde alışverişlerini yapabildikleri,

Ülkemizdeki tüm ceza infaz kurumlarında olduğu gibi anılan Kurumda da konsinye satış sisteminin uygulandığı, aynı ürün ya da ürün grubunda birden çok markanın satışa sunulabildiği, ürün fiyatlarının tüm kantinlerde aynı olduğu, kantinde bulunmayan ürünlerin talep edilmesi halinde ve uygun görüldüğü takdirde dış kantin aracılığıyla temin edilerek tutuklu veya hükümlüye teslim edildiği,

C) Kurumda hükümlü ve tutukluların eğitimlerine devam edebilmelerini teminen, yakınları veya avukatları aracılığıyla getirilen ya da kargo yoluyla gönderilen ders kitapları ve ders notlarının, kontrollerden geçirildikten sonra gecikmeksizin ilgisine teslim edildiği,

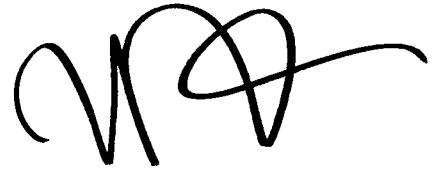
Ayrıca, kitap veya ders notu temin edemeyen ya da ilave kaynaklara ihtiyaç duyan hükümlü ve tutukluların, talepleri halinde Kurum kütüphanesinden yararlanabildikleri gibi il ve ilçe halk kütüphanelerinden de istedikleri yayınlara erişim sağlayabildikleri,

Ç) Kurumda tüm iş ve işlemlerin mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütüldüğü,

D) Soru önergesinde belirtilen aksi yöndeki iddiaların gerçeği yansıtmadığı,

Bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.



Yılmaz TUNÇ
Bakan

